

Svar på høring om «effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet»

Norges Blindforbund vil med dette svare på høringen om «Effektivisering av håndheving på diskrimineringsområdet». Vi ser at effektivitetshensynet spiller inn i vurderingen av lovverket rundt håndheving på diskrimineringsområdet. Blindforbundet mener allikevel at forslaget om å ta håndhevingsdelen ut av likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) ikke er veien å gå. Nedenfor begrunner vi dette svaret.

Vi mener samtidig at det vil være riktig å foreta noen av de foreslåtte endringen i likestillings- og diskrimineringsnemnda (LDN). Det er f.eks. riktig å øke nemndas kompetanse slik at de har mulighet til å gi oppreisning og erstatning.

LDO sin rolle

Norges Blindforbund mener LDO har en meget viktig rolle som en del av diskrimineringsvernet i Norge, både som pådriver og som håndhever. Det er denne kombinasjonen som har sikret ombudet den faglige kompetansen de i dag har. Ved å fjerne håndhevingsdelen, vil vi ikke lenger ha et like godt fungerende ombud. Den nytten man har av å kunne spille på erfaringer fra begge områder er viktig. Vi ser heller ikke at nemnda kan opparbeide seg en kompetanse som kompenserer for dette. Det er liten tvil om at man, ved å skille disse områdene, vil få to instanser som til sammen innehar mindre faglig kompetanse enn det man har i dag.

Vi mener også at LDO, som første klageinstans gjøre at man får en reell toinstansordning, selv om de ikke har vedtaksrett. Det at LDO ikke har vedtakskompetanse kan være en fordel i en del saker. Det at de «kun» gir et veiledende svar i en klagesak kan være med å begrense konfliktnivået. Her har partene ennå muligheten til å løse saken seg i mellom.

Lavterskeltilbud

LDO har etablert seg som et meget tilgjengelig klageorgan. Det er det fortsatt behov for å ha. Det å skulle klage rett til nemnda vil for mange kunne virke skremmende.

Slik Blindforbundet oppfatter dagens situasjon er det mange som trenger en instans som er lett tilgjengelig.

Effektivisering

Departementet har fremhevet at ved å ha en eninstansordning vil man kunne spare så mye som et år på saksbehandlingstiden. Det kan ikke stemme. En stor del av utredningsarbeidet gjøres i dag av LDO. Nemndas behandling vil dermed bli mye mer omfattende enn den er i dag, hvis de må gjøre utredningsarbeidet selv. En omorganisering vil ikke være løsningen på saksbehandlingstid, det vil man bare oppnå gjennom å bevilge mer penger.

Departementet ønsker å innføre et klagegebyr for å hindre at grunnløse klager blir fremmet. Norges Blindforbund er meget bekymret for at en slik ordning vil hindre at mange godt begrunnede saker ikke kommer inn til nemnda. Det er flere årsaker til dette. For det første er det mange enkeltpersoner som ikke vil ha mulighet til å betale gebyret, selv om de gjerne vil kjøre saken. For det andre må vi ikke glemme at vi har med et område der det kan skapes tvil om hva som har skjedd. Det er ofte slik at den som blir diskriminert er den «svake» part i konflikten. Noe som også gjør at det oppstår usikkerhet rundt om man skal gå videre med saken. Et klagegebyr vil bidra til at man velger å ikke gå videre, selv om man burde gjort det.

Det har f.eks. vært saker der synshemmede har blitt nektet adgang i restaurant eller drosje siden de har førerhund. Disse vil neppe betale mer enn 500 kroner for å kjøre en sak som er prinsipielt viktig. Resultatet vil bli at drosjer og restauranter kan fortsette å diskriminere uten at det får konsekvenser.

Muligheten for muntlig behandling

Det foreslås at utgangspunktet for klagebehandlingen er skriftlig behandling, og at det skal være opp til nemndsleder å ta

beslutningen om den skal være muntlig. Her har departementet pekt på sakens kompleksitet som avgjørende faktor for om saken kan være muntlig eller ikke. Et viktig moment her er at noen av de som klager inn saker til nemnda har vanskeligheter med å formulere seg skriftlig. Dette må komme inn som et viktig moment når nemnda skal vurdere muntlig behandling.

Skjerping av kvalifikasjonskravene til nemndsleder og medlemmer av nemnda

Norges Blindforbund mener det vil være en styrke å skjerpe kvalifikasjonskravene til nemndsleder og til medlemmene av nemnda.

Vi finner det allikevel problematisk at departementet mener det vil være feil å sikre brukermedvirkning i nemnda. Dette strider ikke bare mot det som er praksis i Norges i dag, men også de forpliktelsene vi har påtatt oss gjennom ratifiseringen av flere FN konvensjoner, bl.a. konvensjonen for rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Det er ingen motsetning mellom å skjerpe kvalifikasjonskravene og sikre brukermedvirkning.

Oppreising og erstatning

Norges Blindforbund er enige med departementet i at nemnda burde ha kompetanse til å gi oppreising og tilkjenne erstatning. Dette som et viktig virkemiddel for hindre diskriminering i Norge. Vi mener også det er rom for å gå lenger enn det departementet foreslår.

Departementet mener LDN ikke vil ha en sammensetning som gjør at de kan vurdere kompliserte erstatningssaker og oppreisingssaker utenfor arbeidsforhold. Dette er vi uenige i. Ved å ha et høyere kvalifikasjonskrav til leder av nemnda og nemndsmedlemmene vil man ha en sammensetning som har gode forutsetninger for å gjøre nettopp de vurderingen som kreves. Når man så i tillegg har mulighet for muntlig fremleggelse av saken for nemnda, vil det, slik

vi ser det, ikke være noe i veien for at nemnda kan gi oppreisning og tilkjenne erstatning i alle saker.

Vi mener hensynet bak å kunne gi oppreisning og erstatning, nemlig å hindre diskriminering, veier så tungt, at man må gi LDN denne muligheten.

Konklusjon

Norges Blindforbund mener det vil være feil å endre på måten dagens diskrimineringsvern er bygget opp. Vi mener Likestillings- og diskrimineringsombudet må beholde både håndhevingskompetansen og pådriverkompetansen.

Samtidig ser vi at det vil være en fordel om nemnda blir forsterket gjennom strengere kvalifikasjonskrav til leder og medlemmer, samt gis muligheten til å gi oppreisning og tilkjenne erstatning.

Med vennlig hilsen
Norges Blindforbund

Unn Ljøner Hagen
Forbundsleder

Stian Innerdal
Spesialrådgiver